

2. Липко А. Ю. Особливості преюдиціальної компетенції Суду Європейського Союзу. *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики*: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р. Харків, 2016. С. 405–409.
3. Кашкин С. Ю., Калиниченко П. А., Четвериков А. О. Введение в право Европейского Союза: учебник. 3-е изд., перераб. и доп. М.: «Эксмо», 2010.
4. Фастовець А.С. Преюдиціальна юрисдикція суду справедливості ЄС: рішення щодо дійсності актів. *Юридичний науковий електронний журнал*. №3, 2015. URL: http://lsej.org.ua/3_2015/56.pdf (дата звернення: 05.05.2021)
5. Broberg B. Preliminary References to the European Court of Justice. Oxford: Oxford University Press, 2010. 486 p.

Ботвинник В.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент,
доцент кафедри міжнародного права
та міграційної політики
Саванець Л. М.*

ЗНАЧЕННЯ УНІФІКАЦІЇ ПРАВА ДЛЯ КОДИФІКАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Одною з загально визнаних тенденцій розвитку сучасного міжнародного приватного права вважається зміцнення такого явища, як уніфікація права [3, с.26]. Сьогодні існує багато організацій, що займаються питаннями уодноманітнення міжнародного приватного права, такі як: Гаазька конференція з міжнародного приватного права, Світова організація торгівлі, Асоціація з уніфікації приватного права, ЮНСІТРАЛ тощо. Ці організації докладають значних зусиль щодо уніфікації правового регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом.

У 1911 році професор Цюріхського університету Ф. Мейлі (F. Meili) та доктор права, секретар Вищого суду м. Цюріх А. Мамелок (A. Mamelok) у своїй науковій праці «Міжнародне приватне та цивільно-процесуальне право на основі Гаазьких конвенцій» зазначали, що радикальним шляхом до усунення колізій законів було б створення уніформованого однакового Всесвітнього приватного права (das einheitliche gleiche Weltprivatrecht) [3, с. 243].

Характер цивільно-правових відносин, що виходять за рамки однієї держави, вимагає регулювання не тільки внутрішніми нормами, прийнятими однією державою в односторонньому порядку, а нормами, які створюються шляхом погодження між державам та вирішують

конкретні нагальні потреби та заповнюють прогалини у внутрішньому законодавстві. Конвенції у сфері міжнародного приватного права спрямовані на уніфікацію матеріальних та колізійних норм, при чому матеріальні норми відіграють домінуючу роль, а колізійний метод є засобом заповнення прогалин.

Уніфікація права означає, що однакові норми різних країн встановлюються шляхом укладення міжнародного договору, який передбачає, що кожна країна зобов'язана підтримувати своє внутрішнє законодавство у відповідності до норм договору. Головною особливістю правової уніфікації є те, що вона має місце у двох правових системах – у міжнародному праві (шляхом укладення міжнародного договору) та у внутрішньому праві (шляхом імплементації положень договору у внутрішнє право). З іншого боку, об'єднання можна назвати національним співробітництвом з метою створення єдиного міжнародного механізму регулювання відносин для спільних інтересів цих країн.

Уніфікація права вважається різновидом правотворчого процесу, який відбувається в основному в рамках міжнародних організацій. Її результати найбільш відчутні в сфері міжнародного приватного права, так як тільки ця галузь національного права охоплює інтереси двох і більше держав. Її основні підсумки – вироблення уніфікованих колізійних норм, уніфікованих матеріальних норм.

Уніфікація права, за думкою ряду вчених, є процесом приведення чинного права до єдиної системи, усунення розбіжностей і надання одноманітності правовому регулюванню подібних або близьких видів суспільних відносин в різних країнах [4, с. 27].

Уодноманітнення норм, що регулюють приватноправові відносини, ускладнені іноземним елементом відбувається на двох рівнях: універсальному та регіональному. Прикладом регіональної уніфікації на американському континенті виступають Міжамериканська конвенція про право, застосовне до міжнародних договорів 1994 р., Міжамериканська конвенція про міжнародний комерційний арбітраж (Панамська конвенція) 1975 р. тощо. Європейська Комісія постійно розробляє та приймає конвенції, спрямовані на регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, такі як Брюссельська конвенція про державний імунітет 1972 р., Європейська конвенція про усиновлення 2008 р.

Країни ЄС продемонстрували найуспішніший приклад уніфікації міжнародного приватного права на регіональному та міжнародному рівнях. Гаазький план, прийнятий Європейською Радою 5 листопада 2004 р., ініціював уніфікацію колізійних норм Європейського Союзу.

На універсальному рівні розробкою уніфікованих колізійних правил головним чином присвячена діяльність Гаазької конференції з міжнародного приватного права, Міжнародного інституту з уніфікації приватного права (UNIDROIT). COT, ЮНСІТРАЛ та Міжнародна торгова

палата в основному беруть участь в уніфікації права міжнародної торгівлі.

Гаазька конференція з міжнародного приватного права була створена в 1893 році. На сьогоднішній день вже сформульовано та прийнято понад 40 конвенцій, які традиційно називають «Гаазькими конвенціями».

На прикладі історії Гаазької конференції з міжнародного приватного права, можна спостерігати, що процес уніфікації являє низку злетів та падінь. Безсумнівно, уніфікація зазнала як періоди забуття, так і поширених уявлень, ніби то у найкоротші строки можна буде уніфікувати значну частину національних правових систем. Між тим, не перебільшуючи та не применшуючи можливості створення однакових норм національного права, необхідно відмітити, що поступове накопичення досвіду в уніфікації дозволяє як удосконалювати її форми, так і розширювати предметну сферу [1, с.247].

Незважаючи на широкомасштабні процедури уніфікації законів, діяльності міжнародних організацій та функціонування міжнародного комерційного права, міжнародне приватне право все ще залишається найбільш суперечливою та найскладнішою сферою права. Країни не бажають вносити фундаментальні зміни у своє законодавство, щоб зробити його подібним до законодавства інших країн чи міжнародного законодавства. Особливо складними є приватно-правові відносини, в яких бере участь держава (концесійний договір, договір про розподіл продукції). Для усунення найсерйозніших суперечностей у зовнішній торгівлі створена система міжнародних правоохоронних органів, а саме Міжнародний центр з врегулювання інвестиційних спорів, Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій, Міжнародний Арбітражний суд Міжнародної торгової палати.

Проте, не дивлячись на те, що міжнародні договори відіграють суттєву роль у міжнародному приватному праві та займають місце основного джерела у регулюванні окремих приватноправових відносин ускладнених іноземним елементом, підкреслимо, що договірна уніфікація вкінці ХХ століття сповільнилась та все частіше піддається критиці вченими-правниками [1, с.247].

Загальною метою кодифікаційної діяльності є прийняття кодифікаційної акта, спрямованого на вдосконалення форми і змісту законодавства. При цьому кодифіковані акти забезпечують чіткість, стабільність і ефективність функціонування та розвитку певної галузі законодавства.

Для ефективної кодифікації важливим є врахування близькості окремих галузей законодавства при врегулюванні однорідних суспільних відносин. Саме тому прийняття відповідного акту має узгоджуватися з іншими кодифікованими актами та нормами законодавства, що регулюють суміжні відносини. Тобто, уніфікація норм міжнародного приватного права відіграє надважливу роль для його кодифікації.

З проблеми доцільності уніфікації визначених сфер права впливає питання яким чином повинна вона бути вирішена. На сьогодні все частіше покоління нової політичної економіки висловлює острах, наскільки вже призвичаєні методи та інституції, що займаються створенням у тому числі уніфікованого права, придатні до створення таких правових інструментів. В останні роки між міжнародними організаціями ведеться «конкурентна боротьба» за першість у розробці найбільш актуальних проблем, які пов'язані з регулюванням питань міжнародного приватного права, проявляється стремління міжнародних організацій до популяризації власних розробок, узагальнення та публікування практики їх застосування. У зв'язку з цим, вважаємо за потрібне створити відповідний центр для координації всіх робіт по уніфікації норм міжнародного приватного права [1, с. 245-246].

У висновку можна зазначити, що уніфікуючі норми можуть знижувати можливості для конкуренції між правовими системами, що в свою чергу обмежує простір для інновації та експериментів на шляху до кращого вирішення правового питання. Необхідність однакового регулювання змушує держави шукати та знаходити взаємоузгоджені рішення та укладати уніфікуючі договори [1, с.248]. Роль міжнародних організацій, які займаються уніфікацією норм міжнародного приватного права, зокрема, Гаазької конференції з міжнародного приватного права, має визначальне значення для інтернаціоналізації правового регулювання.

Список використаних джерел

1. Комарук І. А. Розвиток та актуальні проблеми конвенційної уніфікації норм міжнародного приватного права. *Актуальні проблеми міжнародних 664097589 відносин*. 2012. Випуск 111 (Частина І). С. 242-249
2. Міжнародне приватне право. Загальна частина / підручник / [за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля]. К. : Алерта. 2012. 376 с.
3. Стрельцова Є. Д. Уніфікація як закономірна тенденція розвитку міжнародного приватного права: загальний огляд. *Вісник академії адвокатури України*. 2015. Том 12. Вип.2. С. 26-33
4. Ющик О. І. Уніфікація в праві. *Юридична енциклопедія : в 6 т.* 2004. Том 6. 765 с.